

POSTANOWIENIE

31 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 31 października 2023 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa D. S.

przeciwko K. Ł., M. Ł., A. Ł. i M. Ł.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej D. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z 3 lutego 2022 r., I ACa 1037/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążania powoda kosztami postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Białymstoku na rzecz adwokata M. S. 4050 zł kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym,**
- 4. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Białymstoku na rzecz radcy prawnego J. S., kuratora dla nieznanych z miejsca pobytu A. Ł. i M. Ł., kwotę 1080 zł podwyższoną o podatek od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za pełnienie funkcji kuratora w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 3 lutego 2022 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z 27 września 2021 r., którym oddalono w całości powództwo o zapłatę 200 000 zł z odsetkami.

W skardze kasacyjnej powód oparł wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną kurator dla nieznanych z miejsca pobytu pozwanych A. Ł. i M. Ł. wystąpił z wnioskiem o oddalenie skargi oraz o przyznanie mu wynagrodzenia, powiększonego o stawkę należnego podatku od towarów i usług, za czynności podejmowane w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierza do zagwarantowania, że skarga kasacyjna (nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń) będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane te funkcje, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno zostać sformułowane na tle dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, tak aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się wyłącznie do samej subsumpcji stanu faktycznego i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 5 lipca 2023 r., I CSK 6182/22; z 14 czerwca 2023 r., I CSK

1105/23; z 16 maja 2023 r., I CSK 6173/22). Jednocześnie wymaga się, aby wyróżniony problem prawny był objęty podstawami kasacyjnymi (zob. postanowienia SN: z 5 lipca 2023 r., I CSK 6095/22; z 22 czerwca 2023 r., I CSK 5889/22).

Z powyższego wynika m.in., że nie może stanowić podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania problem prawny, który nie ma odniesienia w ustaleniach faktycznych poczynionych przez sąd drugiej instancji. Jednocześnie – co należy zaznaczyć – w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany takimi ustaleniami (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), zaś twierdzenia skargi kasacyjnej nie mogą prowadzić do ich kwestionowania (art. 398³ § 3 k.p.c.) lub rozbudowywania poprzez powoływanie nowych faktów i dowodów (art. 398¹³ § 2 *in principio* k.p.c.).

Powyższe wymagania dotyczących wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. mają przełożenie na ocenę występowania wskazanego przez skarżącego problemu stosowania art. 442¹ § 2 k.c. Formułując odpowiednie zagadnienie, skarżący założył, że dochodzone w sprawie roszczenie wynikało ze zbrodni lub występku, którego – w związku z niewywiązywaniem się z obowiązku alimentacyjnego – dopuścił się poprzednik prawny pozwanych w sprawie. Założenie to jest jednak sprzeczne z ustaleniami faktycznymi przyjętymi przez Sąd pierwszej instancji i zaaprobowanymi przez Sąd Apelacyjny, zgodnie z którymi nie ma wystarczających podstaw do przyjęcia, że poprzednik prawny pozwanych dopuścił się przestępstwa niealimentacji (art. 209 k.k.). W związku z tym wskazać należy, że sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne abstrahuje od kontekstu faktycznego sprawy i tym samym wiąże się z – zakazaną przez art. 398³ § 3 k.p.c. – próbą kwestionowania ustaleń faktycznych przyjętych przez Sąd Apelacyjny. Nadmienić także należy, że odmowa uwzględnienia roszczenia zgłoszonego przez powoda przez Sądu obu instancji wynikała również z tego, iż powód nie udowodnił jego wysokości ani nie wskazał sposobu wyliczenia. Sprzeciwiałoby się to uwzględnieniu powództwa nawet w razie rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia po myśli powoda i uznania zasadności zarzutu naruszenia art. 442¹ § 2 k.c.

Zaprezentowane powyżej zastrzeżenia dotyczące konstruowania zagadnienia prawnego z powołaniem się przez skarżącego na art. 442¹ § 2 k.c. należy odnieść również do argumentów przywołanych przez niego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powodu jej oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wywody skarżącego abstrahują od ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji i tym samym nie pozwalają na wyprowadzenie wniosku, iż zaskarżone orzeczenie jest wadliwe w stopniu wskazującym na oczywistą zasadność wniesionej skargi kasacyjnej.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania kasacyjnego, mając w szczególności na uwadze przesłanki wskazane przez niego we wniosku o zwolnienie od kosztów postępowania kasacyjnego.

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy przyznał, stosując *per analogiam* § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Taka podstawa określenia wysokości kosztów została uznana za właściwą ze względu na stanowisko zajmowane przez Trybunał Konstytucyjny co do bezpodstawności zróżnicowania wynagrodzenia pełnomocników ustanawianych z urzędu oraz ustanawianych z wyboru (zob. wyroki: z 27 lutego 2018 r., SK 25/15, OTK ZU, z. A, poz. 11; z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19, OTK ZU 2020, z. A, poz. 13; z 20 grudnia 2022 r., SK 78/21, OTK ZU, z. A, poz. 20; z 19 kwietnia 2023 r., SK 85/22, OTK ZU 2023, z. A, poz. 41; z 20 kwietnia 2023 r., SK 53/22, OTK ZU 2023, z. A, poz. 49; z 13 czerwca 2023 r., SK 83/19, oraz postanowienie z 20 kwietnia 2020 r., S 1/20, OTK ZU 2020, z. A, poz. 14).

Natomiast o wynagrodzeniu na rzecz radcy prawnego – kuratora dla nieznanych z miejsca pobytu pozwanych A. Ł. i M. Ł. orzeczono na podstawie § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i § 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 9

marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej. Wynagrodzenie to podwyższono o kwotę podatku od towarów i usług na podstawie art. 91a ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

[SOP]

[ms]